

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
Середня освіта (Українська мова і література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю
014 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету

від «31» жовтня 2022 р., протокол № 3

Освітня програма вводиться в дію з

«вересня» 2023 р.

Ректор Ю. О. Лянной

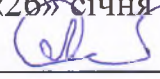
(наказ № 391 від «31» жовтня 2022 р.)

Суми 2022 р.

ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
Середня освіта (Українська мова і література)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю
014 Середня освіта (Українська мова і література)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
кваліфікація Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю
Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української
мови і літератури базової школи

Освітньо-професійна програма розглянута на засіданні кафедри української мови і літератури

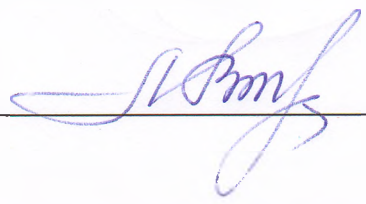
Протокол № 6 від «26» січня 2022 р.

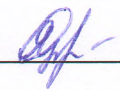
Завідувач кафедри О. М. Семеног
«26» січня 2022 р.

Ухвалено науково-методичною комісією факультету іноземної та слов'янської філології

Протокол № 7 від «10» лютого 2022 р.

Голова НМК Н. В. Громова

Перший проректор Л. В. Пшенична

Начальник центру забезпечення якості вищої освіти М. М. Ячменик

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література) підготовки здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблена та внесена кафедрами української мови і української літератури (2016 р.), оновлена і затверджена кафедрами української мови і української літератури (2018 р.), кафедрою української мови і літератури (2019 р., 2020 р., 2021 р.) Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Програма буде впроваджуватися до розробки Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019 р., № 519 від 25.06.2020 р. та Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12.2020 р.

1. РОЗРОБНИКИ:

Семеног Олена Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури;

Рудь Ольга Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Кириленко Надія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Герман Вікторія Василівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Громова Наталія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови і літератури;

Гончаренко Світлана Олексіївна – вчитель української мови і літератури КУ Сумська ЗОШ № 15 імені Д.Турбіна;

Прихідько Юлія – студентка факультету іноземної та слов'янської філології.

Рецензенти:

1. Коваль Валентина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

2. Кононенко Ольга Вікторівна, методист української мови та літератури навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку КЗ Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;

3. Баєва Алла Василівна, учитель української мови і літератури КУ Сумська гімназія №1, голова експертної ради стейкхолдерів ОПП Середня освіта (Українська мова і література) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

1. Профіль освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література)

1 – Загальна інформація	
Повні назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка Факультет іноземної та слов'янської філології
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: бакалавр Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української мови і літератури базової школи.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література) першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Акредитовано. Сертифікат НАЗЯВО № 1345 від 08.04.2021 р. Термін дії сертифіката про акредитацію освітньої програми 01.07.2026 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Повна загальна середня освіта; ОР молодший бакалавр, ОКР молодший спеціаліст.
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	Програма впроваджена 1 вересня 2022 року, термін дії до впровадження Стандарту вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)
Інтернет-адреса	https://sspu.edu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Підготувати конкурентноспроможних фахівців із предметної спеціальності Середня освіта (Українська мова і література), які володіють науковими знаннями з української філології, педагогіки та методики середньої освіти та практичними навичками навчання української мови і літератури, мають сформоване критичне мислення й володіють принципами академічної доброчесності, здатні до безперервної освіти й самовдосконалення, самостійної педагогічної діяльності в закладах загальної середньої освіти.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література). Програма передбачає такі компоненти: цикл загальної підготовки (21 кредит ЄКТС, 630 год.); цикл професійної підготовки: обов'язкові дисципліни (133,5 кредитів, (4005 годин); дисциплін вільного вибору (60 кредитів ЄКТС, 1800 год.); практична підготовка (24 кредити ЄКТС, 720 год.);

	підсумкова атестація (комплексний кваліфікаційний екзамen із української мови і літератури, методики їх навчання та психолого-педагогічних дисциплін) (1,5 кредити ЄКТС, 45 год.). Об'єкт вивчення: освітній процес у закладах загальної середньої освіти (за предметними спеціальностями українська мова і література). Теоретичний зміст предметної області: Сучасні теоретичні засади української мови і літератури (достатні для формування предметних компетентностей), педагогіки та психології, методики навчання української мови і літератури (рівень базової середньої освіти), концепції компетентнісного, діяльнісного, проблемного та індивідуалізованого підходу до навчання української мови і літератури, компетентнісно спрямовані методи, методичні прийоми, форми організації навчально-пізнавальної діяльності; функціональні властивості мови; лінгвокраїнознавчі особливості; основні поняття теорії літератури; основні поняття теорії мови; сучасна методологія та принципи організації наукових досліджень; організація наукових досліджень з мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови та літератури у закладах загальної середньої освіти. Методи, методики та технології: методи української мови і літератури як наук; освітні технології та методики формування ключових і предметних компетентностей, моніторингу педагогічної діяльності та аналізу педагогічного досвіду, проведення освітніх вимірювань, ефективних способів взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Інструменти та обладнання: обладнання та устаткування, необхідне для формування предметних компетентностей, технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації, необхідні в освітньому процесі; використання баз інших установ для проведення навчальних практик і педагогічної практики в базовій середній школі.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів; має прикладний характер. Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності педагогічної освіти, методики навчання мови і літератури у навчальних закладах, мовознавства, літературознавства, що спрямовані на формування професійних компетентностей учителів української мови і літератури закладів загальної середньої освіти, про традиційні та інноваційні підходи до вирішення проблем педагогічної освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Акцент робиться на формуванні професійних компетентностей у галузі середньої освіти, що обумовлює визначену зайнятість

	та можливість подальшої освіти, кар'єрного зростання. Професійна освіта в галузі теорії та історії української мови й літератури, педагогіки та методики викладання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти. <i>Ключові слова: освіта, бакалавр освіти, учитель, українська мова і література</i>
Особливості програми	Особливості освітньо-професійної програми вбачаємо у чітко структурованих логічних взаємозв'язках між інтегральною, загальними і фаховими компетентностями та їхньою взаємоспрямованістю на здобуття програмних результатів навчання, розвиток соціальних навичок, високого рівня комунікативних компетентностей, з урахуванням новітніх вимог щодо зв'язку теоретичних положень та їхнім застосуванням в освіті через проходження навчальних практик (фольклорної, діалектологічної, педагогічної в середніх класах, педагогічної в закладах позашкільної освіти) та виробничої педагогічної практики з української мови і літератури. Освітньо-професійна програма має студентоцентроване та практико-зорієнтоване спрямування й передбачає навчання через дослідження, поєднання аудиторних занять та самостійної навчальної, творчої роботи студентів, елементів дистанційного навчання, тренінгів, конкурсів, неформальну освіту. Дисципліни блоку вільного вибору уможливають урахування зацікавлень здобувачів освіти. Освітньо-професійна програма ураховує потреби та інтереси стейкхолдерів, історико-культурний потенціал міста й області, є унікальною в Сумському регіоні, який знаходиться в умовах українсько-російського порубіжжя, спрямована на ставлення до української мови як до інтелектуальної духовної й культурної цінності.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники програми придатні для навчально-виховної, навчально-методичної діяльності в системі загальної середньої освіти України відповідно до отриманої кваліфікації підготовки. Фахівець здатний виконувати професійні роботи відповідно до класифікатора професій ДК 003:2010 та Закону України «Про освіту»: вчитель закладу загальної середньої освіти; закладу спеціалізованої середньої освіти (КОД КП – 2331; 2320); асистент вчителя (КОД КП – 3340); педагог-організатор; організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми (КОД КП – 2359.2)
Подальше навчання	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти та/або набувати додаткової кваліфікації в системі післядипломної освіти/освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, кейс-технології, індивідуально-творчий та праксіологічний підходи. Лекції, семінари, практичні заняття

	в групах, самостійна робота на основі підручників та конспектів, електронних підручників, консультації з викладачами. Форми навчання: аудиторні (лекційні, практичні, семінарські, лабораторні), позааудиторні (індивідуальні, консультації, диспути, дискусії, «круглі столи», ділові ігри, написання та захист курсових робіт, навчальні та виробнича практики, науково-дослідна робота), самостійна робота. Методи навчання: абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, проблемно-пошуковий, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивні (вебінари, тренінги, презентації, дистанційні освітні технології), практичні методи навчання (вправи, лабораторні, практичні, графічні та дослідні роботи).
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в СумДПУ імені А. С. Макаренка». Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, які спрямовані на опанування запланованих (очікуваних) результатів навчання з освітньої програми. Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: усне та письмове опитування, заліки, екзамени, тестування, есе, презентації, виконання творчих завдань, захист звіту з навчальних та виробничих педагогічних практик, підсумкова атестація. Оцінювання навчальних досягнень: 4-рівнева національна шкала – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»; 2-рівнева національна шкала (зараховано / не зараховано); 100-бальна шкала за системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність) ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність) ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна

	компетентність) ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність) ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)
Предметні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)	ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України); формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; адекватно використовувати мовні ресурси, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності. ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; використовувати досягнення сучасної науки галузей мовознавства і літературознавства в практиці навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти); добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів. ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній і й діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі; ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною. ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та

безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПК 9. Проектувальна компетентність як здатність проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій.

ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики;

	здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби. ПК 14. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт. ПК 15. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі в контексті світового, уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.
7 – Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях мовознавства та літературознавства, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання. ПРЗ 2. Знання й розуміння основних ліній шкільного курсу української мови та літератури. ПРЗ 3. Знання загальних питань методики навчання української мови та української літератури, методики вивчення окремих тем шкільного курсу української мови та літератури. ПРЗ 4. Володіння базою правових норм і законів, нормативно правових актів щодо дотримання санітарно-гігієнічних правил, а також правил і рекомендацій зі здоров'язбереження молоді. ПРЗ 5. Знання форм, методів і засобів контролю та корекції знань учнів з української мови та літератури. ПРЗ 6. Знання різних видів позакласної роботи з української мови та літератури. ПРЗ 7. Знання цифрових сервісів для супроводу освітнього процесу, здатність їх використовувати в освітньому процесі ПРЗ 8. Знання вікових та індивідуальних особливостей учнів, знання методів роботи в інклюзивному освітньому середовищі. ПРЗ 9. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, мовні норми і стилі української літературної мови, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності. ПРЗ 10. Знати провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.
Уміння	ПРУ 1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички правильно добирати та використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі. ПРУ 2. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання

учнів української мови і літератури, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.

ПРУ 3. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії; навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРУ 4. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.

ПРУ 5. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички проєктувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання української мови і літератури, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів; проєктувати діяльність предметного гуртка, факультативу, створювати елективні курси; аналізувати підручники, посібники, дидактичні матеріали, методичну літературу з метою проєктування цілісного навчально-виховного процесу.

ПРУ 6. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації.

ПРУ 7. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу української мови і літератури основної школи.

ПРУ 8. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички інтегрувати інновації у власну педагогічну практику, адаптувати їх до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог до педагогічної діяльності з урахуванням особливостей діяльності закладу освіти, індивідуальних потреб учнів.

ПРУ 9. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички пояснювати особливості розвитку української мови та літератури, специфіку розвитку літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів, твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою, порівнювати мовні й літературні факти, явища, узагальнювати, визначати їхні подібності й відмінності, фахово оперувати українознавчими поняттями.

ПРУ 10. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний

	компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. ПРУ 11. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури. ПРУ 12. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства; використовувати гуманістичний потенціал української мови і літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.
Комунікація	ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі. ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей організації освітнього процесу; забезпечувати підтримку колег у набутті (вдосконаленні) ними педагогічної майстерності, самооцінюванні професійної діяльності; донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики. ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання української мови і літератури, спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово. ПРК 4. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.
Відповідальність і автономія	ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо. ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп. ПРА 3. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, що забезпечують освітню складову освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література), є штатними працівниками Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, мають відповідну кваліфікацію, науковий

	ступінь, вчене звання, стаж роботи та підтверджений рівень наукової і професійної активності. Кожен 5 років проходять курси з підвищення кваліфікації.
Матеріально-технічне забезпечення	Приміщення для проведення навчальних занять відповідають санітарним нормам та вимогам правил пожежної безпеки. Наявність матеріально-технічної бази забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням, лабораторіями, устаткуванням, необхідними для виконання навчального плану. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані комп'ютерні класи з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим доступом до інтернет-мережі. Наявність іншої інфраструктури відповідно до вимог ліцензійних умов.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення: наявність навчальної, наукової, науково-методичної літератури, фахових періодичних видань у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді), доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою; офіційного веб-сайту навчального закладу. Інформаційне забезпечення: наявність офіційного веб-сайту https://sspu.edu.ua/, що містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти; наявність робочих навчальних програм дисциплін.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Право на академічну мобільність реалізується: 1) на підставі укладених договорів із: Глухівським національним педагогічним університетом імені О.П. Довженка (від 24.01.2018 р.); Харківським національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди (від 02.01.2020 р.); Ніжинським державним університетом імені М.В. Гоголя (від 22.02.2018 р.); Криворізьким державним педагогічним університетом (від 2.02.2020 р.); Уманським державним педагогічним університетом імені П.Г. Тичини (від 17.01.2018 р.); Південноукраїнським національним педагогічним університетом імені К.Д. Ушинського (від 09.12.2016 р.); 2) із власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Міжнародна кредитна мобільність	Право на міжнародну академічну мобільність може бути реалізоване: 1) на підставі участі у програмах міжнародної мобільності відповідно до укладених угод;

	2) з власної ініціативи здобувача вищої освіти, підтриманої адміністрацією закладу вищої освіти на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян. Підготовка іноземних громадян може здійснюватися відповідно до чинного законодавства України, освітніх стандартів, базується на загальній середній освіті іноземних громадян за національними освітніми стандартами і має самостійний завершений характер.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код п/а	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Форма контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
1.1. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Історія та культура України	4	Екзамен
ОК 2	Філософія	3	Залік
ОК 3	Іноземна мова	7	Залік
ОК 4	ІКТ	3	Залік
ОК 5	Фізичне виховання	4	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу загальної підготовки:		21 (630 годин)	
1.2. Цикл професійної підготовки			
ОК 6	Педагогіка	8	Екзамен
ОК 7	Основи інклюзивного навчання	3	Залік
ОК 8	Психологія	6	Екзамен
ОК 9	Вікова фізіологія та здоров'я дитини	3	Залік
ОК 10	Вступ до мовознавства	3	Екзамен
ОК 11	Вступ до літературознавства	3	Екзамен
ОК 12	Методика навчання української мови	6	Екзамен
ОК 13	Методика навчання української літератури	6	Екзамен
ОК 14	Сучасна українська літературна мова	30	Залік Екзамен
ОК 15	Українська література	30	Залік Екзамен
ОК 16	Основи наукових досліджень	3	Залік
ОК 17	Фольклор	5	Залік
ОК 18	Старослов'янська мова та історична граматики	3,5	Залік
ОК 19	Дитяча література	3	Залік
ОК 20	Культура української мови та стилістика	5	Залік
ОК 21	Фахова українська мова	4	Залік
ОК 22	Українська діалектологія	3	Залік
ОК 23	Курсова робота з психолого-педагогічних дисциплін	3	Залік
ОК 24	Курсова робота з української мови / літератури	3	Залік
ОК 25	Курсова робота з методики української мови / літератури	3	Залік

Загальний обсяг обов'язкових компонент циклу професійної підготовки:		133,5 (4005 годин)	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		154,5 (4635 годин)	
Вибіркові компоненти ОП			
Вибір із загального списку		60 (1800 годин)	
3. Практична підготовка			
ПП 1	Навчальна педагогічна практика в середній школі	3	Залік
ПП 2	Навчальна педагогічна практика в закладах позашкільної освіти	3	Залік
ПП 3	Фольклорна практика	3	Залік
ПП 4	Діалектологічна практика	3	
ПП 5	Виробнича педагогічна практика з української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти	12	Залік
Усього		24 (720 годин)	
4. Підсумкова атестація			
ПА 1	Комплексний кваліфікаційний екзамен із української мови і літератури, методики їх навчання та психолого-педагогічних дисциплін	1,5	
Усього		1,5 (45 годин)	
Загальна кількість 240 (7200 годин)			

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

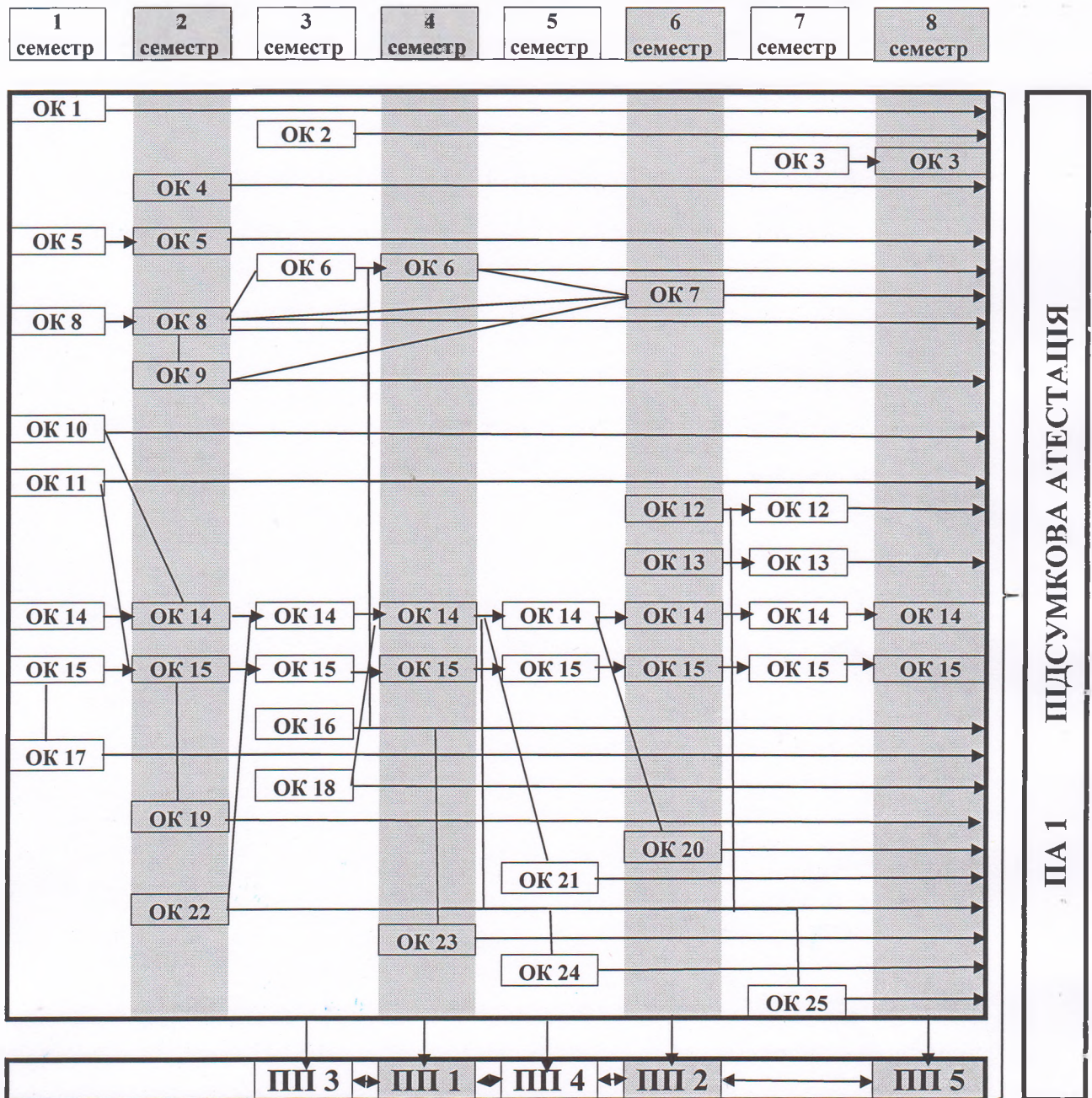
Атестація випускників освітньо-професійної програми Середня освіта (Українська мова і література) першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка проводиться у формі письмового комплексного кваліфікаційного екзамену із української мови і літератури, методики їх навчання та психолого-педагогічних дисциплін.

Під час підсумкової атестації студенти повинні продемонструвати свою здатність і вміння використовувати отримані поглиблені знання, уміння та сформовані загальнокультурні і професійні компетентності, самостійно вирішувати завдання своєї професійної діяльності, вміти обґрунтовано обирати шляхи вирішення професійних завдань, науково аргументувати і захищати власну точку зору. Екзамен в обов'язковому порядку передбачає оцінку рівня мовленнєвої культури випускника.

Атестація завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література). Вчитель української мови і літератури базової школи.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

2. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОПП

3. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 1	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4	ПП 5	ПА	
ІК	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 1	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ЗК 2	+	+	+			+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ЗК 3	+	+	+			+				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ЗК 4		+				+	+	+				+	+	+		+		+		+	+	+	+	+		+	+		+	+	+	
ЗК 5	+	+	+			+	+	+	+			+	+	+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ПК 1	+	+	+			+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК 2				+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК 3				+								+	+	+		+		+		+	+	+		+	+				+	+	+	
ПК 4							+	+																+			+	+			+	+
ПК 5	+	+				+	+	+	+		+		+		+		+		+					+	+		+	+	+		+	+
ПК 6	+	+				+	+	+				+	+			+								+		+	+	+			+	+
ПК 7						+	+	+	+			+	+											+		+	+	+			+	+
ПК 8					+		+	+	+															+			+	+			+	+
ПК 9						+	+	+						+		+		+		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+
ПК 10						+	+	+				+	+											+		+	+	+			+	+
ПК 11						+				+		+	+											+	+	+	+	+			+	+
ПК 12						+	+	+		+		+	+	+				+		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+	+
ПК 13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК 14												+	+	+				+		+	+	+			+	+				+	+	+
ПК 15											+		+		+		+		+						+				+		+	+

4. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ПП 1	ПП 2	ПП 3	ПП 4	ПП 5	ПА		
ПРЗ 1		+		+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
ПРЗ 2											+	+	+		+		+		+					+	+			+		+	+		
ПРЗ 3												+	+												+					+	+		
ПРЗ 4					+		+		+			+	+												+					+	+		
ПРЗ 5												+	+	+					+		+	+	+			+				+	+	+	
ПРЗ 6						+						+	+	+				+		+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	
ПРЗ 7												+	+	+		+		+		+	+	+			+		+			+	+	+	
ПРЗ 8						+	+	+	+			+	+										+		+	+	+			+	+	+	
ПРЗ 9										+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+			+	+	+	+	+	
ПРЗ 10											+		+		+		+		+					+	+			+		+	+	+	
ПРУ 1										+		+	+	+		+		+		+	+	+		+	+				+	+	+	+	
ПРУ 2						+	+	+	+			+	+	+				+		+	+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	
ПРУ 3												+	+	+				+		+	+	+			+				+	+	+	+	
ПРУ 4			+			+	+	+		+		+	+	+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРУ 5						+						+	+										+		+	+	+				+	+	
ПРУ 6	+	+	+	+		+	+	+				+	+	+		+		+		+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
ПРУ 7				+						+		+	+											+	+					+	+	+	
ПРУ 8										+		+	+											+	+					+	+	+	
ПРУ 9										+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+			+	+	+	+	+	
ПРУ 10										+		+		+				+		+	+	+		+	+				+	+	+	+	
ПРУ 11											+		+		+		+		+					+	+			+		+	+	+	
ПРУ 12											+		+		+		+		+					+	+			+		+	+	+	
ПРК 1	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРК 2			+			+		+				+	+	+				+		+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
ПРК 3			+			+					+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
ПРК 4										+		+	+	+		+		+		+	+	+	+	+	+	+				+	+	+	
ПРА 1	+	+	+			+	+	+	+			+	+	+		+		+		+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
ПРА 2	+	+				+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+
ПРА 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+		+		+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	